

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Hververt Sperring (DK)

Citation: Jacobsen, J. P.: "Hververt Sperring (DK)", i Jacobsen, J. P.: *Lyrik og prosa*, udg. af Jørn Erslev Andersen ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 24. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacobjp08val-shoot-workid56069.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Lyrik og prosa

Hervert Sperring LYRISK DIGTNING

*Der hjælper ej Drømme saalidt som Digt
Er Fondet end aldrig saa stort og rigt.*

26

Bedste Erik!

Du har læst min »Hervert« og vil nu høre, hvad jeg selv har ment med den og hvorledes jeg er fornøjet med den og Kritikkkens Omtale af den. Her er en Kritik af den:

Hervert Sperring.

Lyrisk Digtning af J.P. Jacobsen.

Bedømt af Jens Peter Jacobsen.

Denne lille Bog vidner i det Mindste om Talent, nogle Enkeltheder maaske endog om mere. Gangen i den er følgende: en digterisk begavet Yngling, indført i Poesien ved sin Moder, kan ikke finde sig tilfreds i Livet og flyr derfor til Drømmeriet; Drømmene faa Overhaand og drage ham ned mod Sandselighed; da ser han en ung Kvinde, skøn som Psyche, det er et Maal at kjæmpe for. Hun bliver hans, men han føler snart, at det tomme Drømmerliv ikke undlader at hævnne sig; han har ikke Livsindhold til at vedligeholde Kjerlighed hos en Anden, vel hos sig selv. Kjerligheden giver ham Kraft til at drage bort fra hende for at søge at vinde et Livsindhold. Han kommer tilbage. Hun er en Andens. Han styrter sig ind i Nydelser, kan ikke overdøve sig selv, bringes Vanvidsgrændsen nær. En Sommernat, - hans Phantasi, gamle Minder og hans sygelige Tilstand sammensværge sig imod ham, de gamle glemte Drømme sige op af Graven og tag ham med sig derned Alt dette er paa Døden nær sagt i lyriske Digte, men det er Fejl, disse lyriske Digte gjøre undertiden Indtryk af at være Monologer.*

*

27

Herverts Sange

Til min Moder

O! husker du Moder, den Gang jeg var lille,
Jeg lagde mit Hoved saa glad i dit Skjød,
Naar Tusmørkets Time den milde og stille
Var kommen og Dagen den lyse var død?
Da sang du med sagte og vemodig Stemme
De Sange, du jubled', da Modet var ungt,
De Sange, hvis Klang jeg endnu kan fornemme,
Naar Tanken er trættet og Hjertet er tungt.
Vel hørte jeg Toner langt skjønnere siden,
Vel læste jeg Sange med stoltere Flugt;
Mest elsker jeg dem dog, jeg hørte som Liden,
Thi de bar for mig dog den rigeste Frugt.
De vakte en Længsel saa stærk i mit Hjerte,
Der toned' fra Læben som Digt og som Sang,

De blev for min Tanke en lysende Kjerte,
Der styrer mod Skjønhedens Rige min Gang.

Skrevet i 1868, til min Moder, kun med Sandhedens Rige istedetfor Skjønhedens Rige. De 2 første Stropher ere gode, de 2 sidste for matte.

Vaar

Vær hilset sejervante Vaar Med al din milde Vælde, Der magtet har saa mangt et Aar Den barske Vinter fælde!

28 Og Lærken har i Sang fortalt,
At og du nu vandt Slaget,
Og at din milde Aande alt
Har bort dens Taager jaget
Glad skynder sig hver Blomst i Vang
Dit glade Bud at følge,
At bryde Dækket, der dem tvang
Den lyse Pragt at dølgge.
Travl iler Bækken, nys gjort fri
Fra Vint'rens Lænker tunge,
Og spejler, rullende forbi,
De fagre Spirer unge.
Og Skovens Træ'r, som Stormens Magt
Har evnet ej at fælde,
De straale nu i nyfødt Pragt
Trods deres store Ælde.
Thi Livets Gnist, der ulmed' svag
I deres runkne Stammer,
Sig hvirvler nu mod Himlens Tag.
I tusind' grønne Flammer.

Sidste Vers er født i Lykkesholms Alle i Foraaret 1866. 4. Strophe er daarlig og det Hele ikke meget betydeligt.

Kveld

Solens sidste Straale slukkes,
Og den mørke Nat er fød;
Tyst hvert Blomsterøje lukkes,
Bøjet ned mod Jordens Skjød,
Og af Himmelgraad bedugges
Alt, der Dagens Lysvæld nød.
29 Mer fra Fuglestruben lyder
Ikke fuldt den glade Sang;
Kilden hulker mens den bryder
Frem fra mørke skjulte Gang,
Og som Sørgeflor sig gyder
Blaalig Dæmring over Vang.
Tungt i Lunden lyder Sukket,
Nys ved Vindens Aande fød,
Og i tunge Bølger vugges
Vandene i Havets Skjød;
Ak, thi Solens Glands er slukket
Og den lyse Dag er død

Vist fra 65 eller 66 i det seneste, i [det] mindste under en anden Form. Stemningen godt udtrykt, men Formen har hist og her Haardheder.

Begejstring

Viser mig Saga en herlig Bedrift,
Ren uden Lyde og Men,
Griber mit Væsen et storslaaet Digt
Født af en højbaaren Aand,
Drikker mit Øre et tonende Hav,
Bølgende følelsesfuldt,
Skuer mit Øje en Tanke i Sten,
Hugget med Aand og med Kraft,
Eller en Verden med Dristighed malt
Ud af en rig Phantasi, -
Da gaar der gjennem mit skjælvende Støv
Gysen saa hellig og dyb;
Det er min Aand, der strider med Kraft
Da mod det hindrende Støv,
Det er min Aand, der drømmer sig fri
Da for det jordiske Støv.

65 eller 66, maaske 67. Formen ussel. Indholdet, at den ægte Begejstring kommer som en Gysen, er godt og psykologisk rigtigt. Saadan gaar det da mig.

30

Til Klitten

Hvor er du skøn, naar Sol opstaar
Af Nattens dybe Gjemme
Og slynger rundt om Himlens Rand
En Guld- og Purpurbræmme;
Naar du fra Barm da Mulmets Dug
Halvt lader langsomt glide
Og halvt dog hyllet i den staar
Med dine Tuer hvide.
Hvor er du skøn, naar i et Hav
Af Solglands stærk du smiler,
Naar Lyset bølgler i hver Dal
Og paa hver Tinde hviler.
Hvor er du skøn, naar Dagens Drot
I Purpur gaar til Hvile
Og samler fra den vide Jord
De gyldne Straalepile;
Naar Mørket kjæmper i hver Kløft
Med Dagens sidste Luer,
Der langsomt vige Skridt for Skridt
Opad de høje Tuer.

65? Lysvirkningen er Klittens Skjønhed Formen lidt ubehjælpelig.

Efteraar

Skoven staar i sin fejreste Dragt,
Frugter er komne til Blades Pragt,
Rigere mægter den aldrig sig smykke,
Nærmere kan den mod Maalet ej rykke,
Maalet er naa't
31 Høstvind kommer med Lumskhed og List,
Kysser hvert Blad, der hænger paa Kvist,
Bringer en Hilsen fra Vaarvinde milde,
Minder det trædske om den Tid, det var lille,
Løvspringets Tid.
Længselsfuldt mindes nu hvert et Blad
Tiden, det drømte i Knoppen glad,
Mindes det Nu, da befriet det strakte
Ud mod det Lys sig, der venligt det vakte,
Kysset' det grønt.
Om vil det leve den Tid, der svandt hen,
Lyst nu for Vinden det flagrer igjen;
Ej har dog Vaarfarvens Friskhed det vundet,
Visnet det hænger, dets Farve er svundet,
Maalet var naa't.
Høstvind kommer sin hærjende Gang,
Tuder for Blade sin spottende Sang:
»Gaar I i Barndom, saa er I for gamle,
Ned skal I Alle fra Grenene ramle;
Maalet er naa't.«
Løvet nu falder, dog Blade smaa,
Ret som om atter i Knop de laa,
Rulle sig sammen, skjøndt revne fra Kviste,
Holde ved Drømmene fast til det Sidste,
Drømme om Vaar.

Ideen fra Søndermarken, vist 67. Udførelsen: Slutningen af 67 eller først i 68. Indsendt til III. Tidende med Bemærkning »et Eventyr«, blev ikke optaget. Jeg anser det for et af de Bedste i Samlingen.

32

Nat

O! naar Maanens Straaler milde spille,
Naar omkring mig Alt er tyst og stille,
Da er Vand mig ikke Søens Vove,
Træer ej de dunkle tavse Skove,
Sky ej, hvad mig Himlens Hvælving dølger,
Dal og Bakke ikke Jordens Bølger,
Form ej Form og Farven ikke Farve,
Alt et Udtryk for hvad Gud har drømt.

Ideen: Aften i Vesterbroes Smaa Alleer. skrevet 67 eller 68. Anseer det for godt

Hvad brød jeg mig vel

Hvad brød jeg mig vel om de graalige Sky'r,
Som henover Himmelen storme,
Naar ved Phantasiens besjælende Magt
Ej jeg kunde til Aander dem forme.
Hvad brød jeg mig vel om den luende Sol,
Naar den synker i vestlige Strømme,
Hvis jeg ej om et ildfuldt og glødende Liv
Bag de purpurne Sky'r kunde drømme.
Hvad brød jeg mig vel om den hvidskende Skov
Og om Kildens melodiske Stemme,
Naar mig ikke en Saga om Aandernes Liv
Phantasien deri lod fornemme.

67 eller 68. Mat og tungt.

33

Til Strengeligen

Du har tonet, min Leg,
Til min jublende Sang,
Naar den lød om den kommende Vaar,
Om den løvrige Vang
Og om Kilden, der sprang
I dens herlige Skyggehal frem.
Du har tonet, min Leg,
Til mit vingede Ord,
Naar om Himmelens Stjerner det lød
Og om Blomsternes Flor
Paa den græsklædte Jord
Og om Lærken, der synger i Sky.
Du har tonet, min Leg,
Naar med Taare paa Kind
Jeg besang, hvad ej ret jeg forstod,
Denne Længsel, der ind
Tidt sig trængte i Sind,
Naar jeg ensom en Aftenstund sad
Men ej mere, min Leg,
Skal du lyde til Sang,
Om hvad Skjønt i Naturen jeg ser,
Skal ej yde din Klang,
Naar min Barm vorder trang
Ved en Længsel, hvis Maal jeg ej ved.
Nej du tone, min Leg,
Skal om Kjerligheds Magt,
Om den Længsel, hvis Maal jeg nu ved,
Om Guldlokkernes Pragt,
Og om Kindernes Dragt
Og om Øjnernes drømmende Blaa.

først tænkt med Hensyn paa Asali. 66 eller 67. Formen god

34

Ellen

End har jeg kun dig skuet, fagre Kvinde!
End har ej Læben ladet mig forstaa
Ved Ordets Strøm, hvad Barmen slutter inde,
Dog gjennem Skjønheds Slør jeg grandt det saa.
Thi kunde end den fri, den aabne Pande
Foruden Uskyld være dig forlent,
Saa mægted' dog ej Øjets dybe Vande
Foruden den at straale lyst og rent.
Og kunde Læbens fine, ædle Bue
End uden Aand og Højhed være bygt,
Mig lader Smilet, som den lod mig skue,
Paa Aandens Flugt og Evner stole trygt.
Og kunde Kindens Roser farverige
End blomstre trods et Hjerte dødt og goldt,
Det Suk, der Barmens Bølger bød at stige,
Ej vidned' om et Udspring mat og koldt.

først med Overskrift Asali, men befundet falskt i denne Stilling, da Kjerligheden ikke saaledes indlader sig paa Analyser; derfor intet Mellemlid imellem dette og det følgende Digt, da dette (Ellen) bærer Skuffelsen i sig. 66 eller 67. - Noget ubehjælpsomt.

Hvi gjækker mig Livet stedse!

Hvi gjækker mig Livet stedse,
Saasnart jeg stævner frem,
Naar træt jeg er af at dvæle
I Synernes luftige Hjem?
Er jeg da Fremmed hernede?
Er ikke før Jordan jeg skabt?
Har vel paa Vej til en Stjerne
Livsenglen herned mig tabt?
35 Nej! nej! jeg føler herinde,
Jeg hører just Jordan til,
Det glødende Liv hernede
Er netop det Liv jeg vil;
Og Alt, hvad Livet kan give,
Jeg rumme kan i mit Bryst,
Saavel den dybeste Smerte
Som og den højeste Lyst.
O! havde jeg Magt som Vilje
Og Vilje dertil som Lyst,
Verden skulde gaa under
Ved Flammerne i mit Bryst.

1868. Gaar an.

En Bøn

Jeg sendte som Barn, før jeg lukked' mit Øje,
Hver Aften en Bøn til min Gud i det Høje;
Slig Bøn steg vist aldrig mod Guddommens Øre;
Thi jeg bad min Gud mig almægtig at gjøre.
Nu mærker jeg først, at den naaed' hans Throne,
Nu først, at min Isse bær Almagtens Krone;

Han har givet mig Almagt i Drømmenes Rige,
Snart af Taagernes Chaos min Verden skal stige.

67 eller 68. Hvad der er fortalt i 1. Strophe gjorde jeg som Barn i lang Tid Dette er et meget vigtigt Digt i Samlingen og et godt Digt. Det viser nemlig den Higen efter Magt, der i Forbindelse med en vis Slaphed dog til syvende og sidst er Drømmeriets Ophav.

I Drømmenes Land

Det er herligt at leve i Drømmenes Land,
Hvad jeg vil, det staar der i min Magt,
36 Jeg kan lege med Fisken paa Havbundens Sand,
Skue Havdybets tryllende Pragt,
Jeg kan bygge som en Sommerfugl bag Rosernes Blad,
Jeg kan tumle mig som Alferne i Dugdraabens Bad,
Jeg kan stige ned i Bjerget, der har Flammer om sin Tinde,
Jeg kan vugge mig paa Strømmene de glødende derinde,
Jeg kan fare over Vandene, som Aanden en Gang for,
Mens sorte Bølger vælte sig over mørke Jord,
Jeg kan skue Mulmet vige for Lysets stærke Glands
Og juble glad med Jorden ved dets første Straalekrands,
Jeg kan fare som Storm over Hav og over Jord
Og i Kvag slaa den ængstede Snekke,
Jeg kan aande som Vaarvind paa Blomsternes Flor
Og fra Vinterens Dvale dem vække,
Jeg kan sænke mig som Dæmring ud over Mark og Vang,
Jeg kan klinge som en Tone i Lærkens Morgensang,
Jeg kan drømme som en Knop under Bladenes Hang
Og aabne mig som Rose under Solstraalers Klang,
Jeg kan bæve som Duggen paa Bøgetræets Blad
Og fange Glands og svinde ved Solstraalers Bad,
Jeg kan ruge som Skygge i Skov og i Lund,
Kan bølge som Duft fra Liljens Blomstermund,
Jeg kan taarne mig som Bølge og knuses imod Strand, -
O herligt at leve i Drømmenes Land

67 eller 68. Altfor Chaotiskt for Skjønheden, men derved vinder det i Sandhed

Straaler, mine Drømmesale!

Straaler, mine Drømmesale,
Skjønt i tusind' Kjerters Glands,
Klinger højt af Sang og Tale
Strengespil og munter Dands! -
Tovelil, kom lad os vandre,
Luften her er tung og varm,
37 Lad os ile fra de Andre
Ned i Haven Arm i Arm.
Natten er saa mild og stille,
Fjern alt lyder Hallens Larm,
Se, hvor Maanens Straaler spille
Hist paa Sø og Baadens Karm.
Kom, jeg løser Baadens Lænke,
Stig nu, Tovelil, om Bord;

Du dig her i Stavnen bænke,
At jeg ser dig mens jeg ror.
Nu en lille Sang du synge,
Frejdig, rig og elskovsvarm,
Mens vi ud paa Dybet gynges
I vor lille, lette Karm.
Tak for dine skønne Toner
Og for Hjertets Ord deri,
Natten selv i Skovens Kroner
Sukker: ak, det er forbi!
Lad nu, mens vi fremad gynges,
Og af Nattens milde Vind
Vore Lokker sammenslynges,
Blodet kyskes Kind mod Kind,
Bønnen skreven i mit Øje,
Tove, lad den røre dig;
Lad mit Blik din Vilje bøje,
Saa den stedse vil som jeg.
Lad min Stemme i dit Øre
Døve Tankens strænge Røst,
Saa at du kun mægter høre
Hjertets Stemme i dit Bryst.
38 Og lad saa i Kys mig sige
Stærke Ord til Hjertet dit,
At dets Stemmes Kraft maa stige,
Tale glødende som mit.

67? stemningsfuldt.

Farer hen, I tomme Drømme!

Farer hen, I tomme Drømme!
Synker ned i Glemsels Strømme!
I kan ej min Længsel dæmpe,
Jeg maa ud i Livet kjæmpe,
Ud i Livets stride Elv,
Bort fra Jer og fra mig selv; -
Ingen Ven jeg vinde kunde,
Ensomt mine Dage svunde
Uden Liv og uden Varme;
Træt jeg sank i Eders Arme,
Eders blege Skyggehære
Skulde mine Venner være;
Ak, hvor har I ej mig skuffet!
Jeg mig selv har ikkun truffet
I den store Billedstrøm.
Haab til Drømme er en Drøm.

Daarligt, men nødvendigt. 68.

Drøm!

Bliv, o bliv i dine Drømmes Verden,
Hig ej mod Livets virkelige Færd!

Det har kun Nats og Middagslysets Farve,
Drømmen har ene Morgenrødens Skjær; -
Dør du og har levet, død er du Livets,
39 Aanden vil da søge til Jorden igjen;
Dør du som Drømmer, dø da kan du rolig,
Hele din Verden med dig blegner hen.

Fremkaldt ved en Historie, som vil findes i »Atheisten«, hvis jeg nogensinde faar denne Roman skreven.
67. Maaske formet i Thisted i Sommerferien. Godt.

Drømmeidealet

Hele Formens rige Fylde
Tog jeg fangen og den samled'
Til et Helt foruden Lige,
Til en Kvinde ung og skjøn;
Liljens friske, varme Hvide
Gød i Væksten jeg den slanke,
Solens Straaleguld det lyse
Over Haarets rige Strøm.
Himlens dybe Blaa jeg fængsled'
I det skønne store Øje,
Maanens Lys det blide gjemte
Jeg som Smil om hendes Mund,
Roser planted' jeg i Hjertet,
Lod dem vokse, lod dem skyde,
Sætte Knop paa hendes Kinder,
Springe ud paa hendes Mund
Alle rene Toners Vellyd
Lod i hendes Barm jeg bygge
Og fra hendes Læbe klinge
I en skjøn harmonisk Strøm;
Bølgens Gang og Fuglens Svæven,
Raaens lette Flugt paa Jorden,
Blomstens Bøjninger for Vinden
Blev de ranke Formers Liv.
40 Al min Barndoms rene Glæde,
Al mit Væsens bedste Indhold
Gav den Fagre jeg i Eje,
Dejlig for mit Blik hun stod;
Altid drømte jeg om hende,
Naar jeg sov og naar jeg vaaged',
Sang hun lokked' fra min Lyre;
Længsel gød hun i mit Bryst.
Længsel efter En lig hende,
Men med mere Liv end Drømmens,
Og min Længsel sig forvilled'
Og til Attraa højt den steg;
Jeg i Drømme hende favned',
Med mit Favntag hende dræbte,
Sidder ene nu og drømmer,
Skjøndt jeg kjender Drømmens Værd.

67 eller 68. Godt. Har slugt en Del af en Pygmalion, jeg vilde skrive, men ikke skriver da Pal.-Müller skal have behandlet det omtrent paa samme Maade. Favne sig selv: - Godt

Gud, frels mig dog, end kan det ske,
End kjæmper jeg imod,
Men faar ej snart jeg Frelsen se,
Forsvinder alt mit Mod
O frels mig dog, jeg er det værd,
En Verden i mig bor,
Et Skjønhedsvæld, en Tankehær
Gaar under uden Spor.
Gud, frels mig dog af Drømmens Arm,
Styrt Himlen ned paa mig,
41 Slyng Livets Bølger mod min Barm,
Saa skal jeg tro paa dig.

68. Godt, men kantet.

[I en Kladde hedder det:
O frels mig af Drømmens Arm
Vis mig en Kvinde
Vis mig, Send mig en dejlig Mø.]

Viger bort!

Viger bort jeg tænke vil en Stund,
Paa hvorvidt I usle tomme Drømme
Har mig bragt. Jeg trænger til et Blund
Nu i Barndomsminders Arme ømme.
Viger bort, thi græde vil jeg død
Taaren tung, som i mit Øje brænder,
Medlidstaaren med min egen Nød,
Anden Medlid ej jeg Arme kjender.
Vig da bort, nej kom kun Drømmehær,
Ikke tør jeg se mig selv i Øje,
Ikke tænke paa min tomme Færd,
Ikke se fra Dybet mod det Høje.
Hyllede i Farvens Straaledragt,
Smykked' rigt med Formens hele Fylde,
Væbnede med fulde Toners Magt,
Kommer mine Sandser nu at trylle!
»Tusind' Frugter rulle for min Fod,
Vinen skummer højt i gyldne Skaale,
Tusind' fulde Læbers Purpurblod
Vinker, tusind' skønne Øjne straale;«
»Vildt til tryllerige Toners Takt
Fagre Kvinder sig i Dandsen svinge,
42 Ingen Renhedstanke holder Vagt,
Skjønhedstanken knap dem mægter tvinge;«
»Løste Lokkers silkebløde Hang
Kysser Barmens runde Liljehøje,
Foden hurtig følger Cymbler's Klang,
Smidigt sig de smækkre Midjer bøje.«
Jeg er træt af Dandsens vilde Larm,
Atter mægted' Sorgen mig at finde,
Vrister mig af Drømmens fulde Arm,
Byder stærke Toner holde inde.
»Gyldne Frugter vorde ækelt Kryb,
Og en grønlig Gift nu sagte skummer,
Ful og stinkende, i Luedyb
Af de gyldne blomsterkrandste Kummer;«
»Hver en Kind, der blussed' frisk og rød,
Ejer nu kun Feberhedens Luer,
Og Begjærets sandsevarme Glød

Øjet nu for Straaleblikket skuer.«
Nu en Stund i Væmmelse og Nød,
Nu en Stund med tom og daadløs Klage,
Saa er atter Drømmens Rose rød,
Saa igjen i Drømmens Arm tilbage.

66-68. Undergaaet mange Omformninger og er dog ikke rigtig godt

Asali

Det er mig, som havde jeg nys mig rejst
Fra langsomme Smerters Leje
Og, aandende atter den friske Luft,
43 Gik glad ad de kjendte Veje,
Mens løftende Længsel og jublende Lyst
I vekslende Bølgeslag hæved' mit Bryst.
Det er, som jeg stod paa et herligt Skib,
Der, længe ved Taager bundet,
Nu susede frem for en blæsende Bør,
Der havde dem overvundet,
Som stod jeg i Stavnen og hilsed' med Lyst
De blinkende Lys paa den vinkende Kyst.
Det er mig, som var jeg en Strengelig,
Som længe kun Stormen rørte,
Der kommen nu var til en Sanger god,
Som Haand over Strengelig førte,
I Higen at smelte til Et med hans Bryst
Nu dirred' af Længsel og toned' af Lyst.

68 kort efter Philosophicum. Godt og friskt [Asali af norsk Asalill.]

Asali

I hendes Hjerte varmt og mildt
Min Fremtids Skjæbne den bor,
Den være Jammer, være Lyst,
Snart kalder den frem mit Ord;
Paa hendes Læbe frisk og rød
Den viser sig da for mig
Med Harmblik eller med venligt Smil -
Og daler saa over mig.

68. Beskedent, men malende.

44

Asali

Naar Haabets Vinger allernærmest løfte

Mig mod den Himmel, som jeg higer til,
Da stiger frem for Sjælen mørke Tanker,
Og Haabets Kraft ej længer bæere vil.
Kan hun vel elske Trællen, som hun løste,
Thi Træl, hun vide skal, det var mit Navn;
Vil kun til Hjælp hun da mig række Haanden,
Men haanlig vrage Hvilen i min Favn.
Kan hun vel tro paa mig, sig til mig støtte,
Med mig vel trøstigt flagre Elskovs Flugt;
Maa hun ej tro, at ingen Kraft jeg ejer
Og at mit Mod blev dræbt ved Trældoms Tugt.
Hun maa det ej, jeg var til Træl ej baaren,
En Kongesøn det var, i Lænker lagt;
Men Lænken faldt, og ingen Skygge vover
Nu mer at trodse min gjenvundne Magt.
Ja jeg er Drot, hun op til mig skal skue,
Skal fuld af Tillid synke i min Favn,
Som min hun dele vil en Konges Sæde,
Og fjerne Slægter kjende hendes Navn.

68. Mange Omformninger. Gaar an.

Vil du

Vil du, jeg bli'r en kraftig Eg,
Der Stormen Trods kan byde;
Vil du, jeg vorder Sivets veg,
Som Luftning svag kan bryde.
45 Vil du, faar tusind' Strenge Klang
Og Livskraft Syner mange;
Vil du, forstummer brat min Sang,
Og Syn i Graven gange.
Vil du, staar Ingen højt som jeg,
Ej mer kan Lykken stige;
Vil du, o da kun vorder jeg
I Jammer Manges Lige.

68. Mat.

Sejerssang

Saa har jeg da Sejer vundet
I Kamp uden Sværd og Blod,
Saa ligger da lænkebundet
Nu Drømmene for min Fod
Saa skal da i Livet Fæste
Jeg finde nu for mit Sind,
Det Ædleste og det Bedste
Det fører mig nu derind
Saa kan jeg da dette Rige
Af Ynde, Godhed og Aand,
Mer skjønt, end Ord kan udsige
Mit kalde med henrykt Aand
Og Taarer vil det fordunkle,

Ganger mig Lykken imod,
Men Smil vil over det funkle,
Om Lykken vorder mig god
Mit ædle, mit skønne Rige,
Saa lad os da følges tro;
46 Og herlig skal Sangen stige
Mod Sky om os lyk'lige To.

Ideen halvvejs meget gammel, halvvejs funden i Studenterforeningen, da En spillede paa Flygelet 68.
Ikke godt

Til Asali

Jeg var et Rov for vilde Sandsedrømme,
Min Vilje svag var og min Tanke sløv,
Og uden Modstand ned ad Syndens Strømme
Jeg gled for hver en Frelse blind og døv.
Men da saa mig din friske Purpurlæbe,
At du mig elsked, fik i Kysset sagt,
Da følte undrende jeg i mig stræbe
Mod Lyset frem en hidtil ukjendt Magt.
Jeg følte, stolt ved, at en saadan Kvinde
Sin Skjæbne voved lægge i min Haand,
At nu i Livets Kamp jeg kunde vinde
Opmuntret, elsket af en saadan Aand.
Og derfor er min Gjæld til dig saa vægtig,
At ej den løses kan med Livet selv;
Thi du for Evighed mig frelste mægtig,
Idet du gav mig Troen paa mig selv.

66? Digtet uden Tanke paa Hververt Sperring. Derfor passer det heller ikke rigtigt Ikke godt

Til Asali

Før drømte jeg fast hver eneste Nat,
Jeg havde dit Hjerte vundet;
47 Ak, hvor var Dagen da mørk og mat,
Naar Mulmet igjen var svundet!
Nu plager en Drøm mig saa tung og svar,
Den at jeg dit Hjerte har mistet;
O, hvor er Dagen da lys og klar,
Naar Mørket sig bort har listet!

66 eller 67. Et lille Mesterværk hvad Symetri angaar. Mulm og Mørke burde ombyttes, men saa kom der »mørk« 2 gange i 1. Strofe. Det havde svaret ypperligt til »svundet« og »listet«. 1. Aarstid efter at den var skrevet saa jeg et Digt af A.P. Munch: »Sorg og Trøst«, hvis Tanke er den Samme; da dog mit er bedre end hans, lod jeg det staa.

Solnedgang

Ren og klar stod Himlens hvalte Bue,
Havet brusende mod Stranden brød,
Dog i Et ved Solens stærke Lue
Havets Kraft og Himlens Mildhed flød
Henrykt nød jeg dette stolte Skue,
Thi det paa mit Spørgsmaal bragte Svar,
Kan vel Kjerlighedens stærke Lue
Smelte sammen sligt et Sjælepar?
Kan vel hendes stille, lyse Mildhed,
Hendes Tanke rolig, høj og klar
Enes med mit Hjertes mørke Vildhed
Og min Tanke, der ej Hvile har?

67? Rhytmisk Sølv. Ideen god nok, i det Hele ret vellykket.

Til Asali

Jeg ved ej, hvad Himlen ejer
Af paradisisk Lyst,
48 Men saligt, ved jeg, er Kysset
Fra din Mund, Bryst mod Bryst;
En Salighed vel, der varer
Et hurtigt Lynslags Gang,
Som Blinket vel af en Stjerne,
Som Strengens raske Klang.
Men kunde den sig forlænge
Til Tid, om nok saa kort,
En Evighed ved jeg, drømme
Jeg kunde i Tiden bort.

1868. 4. Vers barbariskt. godt. [Vilh. Møller har i næstsidste Redaktion indføjet en Strofe 2, som ikke ellers findes. 4. Vers må være det, som her er tredje.]

Der hjælper ej Drømme

Der hjælper ej Drømme saalidt som Digt,
Er Fondet end aldrig saa stort og rigt;
Ej Kjærlighed bærer, faar Livet ej drage
Sin Aande i Miner saavelsom i Ord,
Om ikke Erindring fra levede Dage
Kan klinge deri som et tankerigt Chor.
Vel ejed' en Barndom jeg skjøn og rig,
Men Barndommen er kun det ulmende Liv,
Og aldrig fik levet jeg Ynglingelivet,
Det drømte jeg bort, ak! i Skyggernes Land,
Fik aldrig med Verden i Kast mig givet,
Har ej været Yngling - og nu er jeg Mand

68. Kort efter Philosophicum. Tungt, tungt, tungt, men godt. Det vigtigste Digt i hele Samlingen, hvorfor Mottoet ogsaa er taget deraf

Til Asali

De gamle skønne Sange
Om Alfer og om Feer
Frem for min Tanke gange,
Naar dig mit Øje ser;
Du er det skønne Rige,
Hvor Eventyret bor,
Alle dets Und're stige
Mig frem i broget Chor.
Henover Kinden fare
Paa Rødmens Rosensky
Lysalfers lette Skare,
Opskræmmede og sky,
I dine Lokker bygger
Zefyrerne saa fro,
Drømmens vekslende Skygger
Har Hjem paa Brynets Bro.
I Øjets Sø, den klare,
En dejlig Havfru' bor,
Med Vemod hun som Snare
Mig drog med Vælde stor,
Maa end jeg stedse stirre
I Dybet, hun er i,
Tanken maa sig forvirre
Før jeg mig ønsker fri.
I Læbens Luer vugges
En Salamanderhær,
Naar Øjet for mig lukkes,
Jeg vover mig den nær,
De lokke og de drage
Mig i den fagre Ild,
Ikke dog helt forsage
Jeg tør den Havfru mild
Men drog mig Dybet ikke
Saa vemodssælt og tyst
I klare, milde Blikke,
Jeg sprang i Flammens Lyst;
Og lyste ikke Luen
Med slig en magisk Glød,
Synken blev da min Skuen,
Jeg sank i Dybets Skjød

68. Et godt Digt. Mange ville stejle over »Salamanderhær«. Jeg synes Udtrykket er godt valgt, idet man jo maa tænke paa Ildgnomer i slangeagtig Skikkelse og Smilet bugter sig jo og spiller jo som en Slange mellem »Læbernes Luer«.

Farvel!

Ung Sigurd hed en Sanger,
Om ham jeg syngte vil,
Ung Asali, jeg beder
Dig høre nøje til.
Imellem dunkle Drømme
Saa gled hans Ungdom hen,
Drøm var hans værste Fjende,
Han kaldte den for Ven.

Naar Verden kold ham mødte,
Og Livet gav ham Sorg,
Saa flygtede han stedse
Til Drømmens aabne Borg.
Drøm mildnede hans Kummer,
Den var saa sæl og god,
Han mærkede slet ikke,
Den drak hans Hjerteblod
51 Den gav ham Borg og Slotte,
Den gav ham Lyst og Magt,
Den gav ham Sejr og Ære
Og alle Verd'ners Pragt.
Alt fik han uden Virken,
Alt uden Kamp og Strid,
Thi sløved' det hans Vilje
Og røved' Mod og Vid
Og da ham Legen trætted',
Og Drømmen blev for trang,
Var Livet fjernt og fremmed
Som Fortids Sagn og Sang.
Ak intet Tag var taget,
Og steget intet Skridt,
Slet ingen Hindring fjernet,
Og ingen Strid var stridt.
Saa stred han da mod Maalet,
Men naar det tungt ham faldt,
Saa hviskede venlig Drømmen:
Hos mig du er der alt.
Thi lod han Striden fare
Og drømte end en Stund,
Men vaagned' dobbelt sorgfuld
Op fra det korte Blund
Han kunde ikke ville,
Han turde ikke tænkt,
Ham havde Drømmen bundet,
Fra Livet udestængt.
52 Da kom en dejlig Kvinde,
Og alle Lænker brast,
Al Svaghed var forsvunden,
Og Viljen vorden fast.
Hun rakte mild ham Haanden,
Hun skjænkede ham sin Tro,
De elskede hinanden
Om nogensinde To.
Til ham fra hendes Hjerte
Flød Livets friske Strøm,
Men Sigurd ejede Intet,
Kun Drøm og atter Drøm.
Og ej han turde give
Af Drømmens falske Skat,
Han frem ej turde mane
Dens faresvangre Nat.
Han følte, at han maatte
En Stund end ene gaa
For ved sin egen Kæmpen
I Livet Fæste faa.
Og Modet til at fare
Og pløje Livets Sø,
Det havde hun ham givet,
Den ædle, skønne Mø.
Han saa i hendes Øje,
Han mindede hendes Mund
Og bad hende kun tænke
Paa Gjensyns lyse Stund
Mer melder Sangen ikke
Om Sigurds Nød og Held;

53 Gud kjender ene Enden,
Ung Asali - Farvel!

68. Gjør god Virkning ved at samle hele det Foregaaende i sig og give det paa en ny Maade, en anden end den man ligefrem ser af Digtene, men som ligger bagved dem.

Fjern

Nu aabner hun vist sit Vindve,
Nu Natten mørk falder paa,
Og Maanen straalere fra Himlen
Med alle de Stjerner smaa.
Dem sender hun milde Blikke,
De blinke til mig igjen,
Saadan gjennem Rummet vide
Faar Hilsen jeg fra min Ven.
En Regn af Straaler nedsender
Sølvmaanen fra Himmelbo
Og danner henover Havet
Af dem en funkende Bro.
Nu ganger hun ud paa Broen -
I Tanken, og jeg som hun,
Snart ville vi mødes derude -
I Tanken, ak! er det kun.
Hun kommer - med Ild i Øje,
Med Smil om sin Purpurmund,
Dens glødende Buer kysse
Jeg skal om en føje Stund
Jeg aner den milde Aande,
Jeg venter det søde Kys,
54 Jeg strækker min Arm at favne,
Hvad jeg kun skuede nys.-
Ak, Armen favner kun Luften,
Og Kysset som Suk mig flyr,
Natvinden isner min Pande,
Mens Maanen svinder bag Sky'r.

65, saavidt jeg ved, de 2 sidste Strofer ere ypperligt symetriske. Ret godt - »Vindve«.

Naar en Gang

Naar en Gang mit Hjerte mer ej banker,
Og min Aand er bleven frank og fri,
Naar kun Vilje, Følelser og Tanker
Er mit Jeg, og Livet er forbi;
Vil da Aanden ej tilbage længes
Til det Baand, der her til Jord den bandt?
Vil den ønske ej igjen at stænges
Ind i Buret, hvortil den var vant?
Vil den ikke savne Formens Fylde?
Vil den ikke savne Farvens Pragt?
Og, naar ingen Toner sødt den trylle,
Vil den da ej savne Tonens Magt?
Fremfor Alting, vil den ikke savne

Hende, som var her dens Et og Alt,
Som den ikke mer kan se og favne
Siden Støvets Mure om den faldt?
Og naar saa en Gang den Fagre døde,
Blev en Aand saa frank og fri som jeg,
55 Bli'r saa muligt mellem os et Møde?
- Eller farer ensom hver sin Vej?

67? de 2 sidste Strofer 68 i Allinge paa Bornholm, de se ogsaa noget kantede bornholmske ud, og komme haltende som et Par Hunde i et Spil Kegler.

Til Asali

Som før Leander gennem Havets Bølger
Hver Aftenstund sig skyndte til sin Mø,
Saa iler, men langt oftere, min Tanke
Til dig igjennem Dagens Travlhedsø.
Men ak, den er jo ikkun dog en Tanke,
Naar nølende fra dig den drager bort,
Og har ej Værd som hines Elskovsmøde,
Var det selv mer end Tankemødet kort.
Men er det end ej andet end en Tanke,
Der minder om et dybt og bittert Savn,
Til dig den kold og uden Liv ej komme
Skal som Leander kom til Heros Favn.

66? Klodset.

Solnedgang

Svømmende Skyer, dejlige Cyclader,
Roser, der vugges paa Lufthavets Bryst,
Stænkede af Sphærers tonende Cascader,
Sollyset skummende mod Eders Kyst,
I alene ere
Værdige at bære
Navnet af Asalis lykkelige Land.
56 Der skal hun throne, drømmende sig hvile
Der skal jeg knæle tavs hos hende ned,
Der skal jeg glemme, mens I fremad ile,
Livet og Verden, Gud og Evighed;
Et mig kun skal fylde
Løfte og fortrylle,
Elskovs Evangelium i Asalis Navn.

Undfanget i Sommerferien en Aften ved Solnedgang paa Odinshøj ved Hellebæk. 68. Skrevet i Kjøbenhavn efter Sommerferien 68. Godt. Maaske om mange, mange Aar vil en Aften to Studenter staa paa Odinshøj og synge den vidt, vidt ud over Sundet, og mine Manes vil suse om dem.

Hjemad

Paa Længselens Vinger jeg flyver mod Ø,
Der er mig beredt min Lykke,
Der venter nu paa mig den fagreste Mø,
Beredt til som Brud sig at smykke.
- Det vifter saa mildt fra det smilende Land,
Det er hendes Længsels Sukke;
Et Klædebon bølger for Vinden paa Strand,
Om hende dets Bølger vist vugge. -
- Snart lide skal Længselens Drage sin Død,
Derfor den saa heftig sig vrider;
Et glødende Kys fra din Læbe saa rød,
Og Længselen stille aflider.

58. Kbhvn. Daarlig.

Min Lykkes Borg

Borgen stod færdig med Taarne og Spir,
Flammende Arne og Lunde med Skygge,
57 Herlige Haller med funklende Pragt,
Venlige Celler med Skjønhed og Hygge.
Højt stod paa Svalen min yndige Brud,
Hilsende klang hendes dejlige Stemme,
Smiil sprang fra Læben og Blodet til Kind,
Snart var jeg endelig hos hende fremme.
Ind da paa Borgen jeg satte min Fod,
Murene bragende faldt med det Samme,
Taget nedstyrted' og Søjlerne brast,
Lund misted' Løvet og Arnen sin Flamme.
Bort med en Fremmed var flygtet min Brud,
Daaret mig havde med List hun, den Rene,
Ene jeg var i den styrtede Borg,
Knust under Taarnenes tyngende Stene.

68. Kbhvn. Ikke god

Forbi

Saa var da Livet jeg har levet,
En tom og ussel Taagedrøm;
Thi hun kun med mig Spot har drevet,
Hun, Asali, saa god og øm.
Jeg har da elsket som i Drømmen
En Skygge, der ej elsked' mig; -
Og nu forsvinder du i Strømmen
Nu, da jeg skulde favne dig.

68. Kbhvn. Ikke god

58

Saa er nu da Jorden en Kobbertyr,
En Phalaris grum »Gud Fader«,
Og Smerte og Skuffelser er den Ild,
Han Tyren ombølge lader.
Han hører da oppe fra Himlen fro
De martrede Sjæles Klager,
Dog først naar en Digter er med deri,
Ham rigtig Concerten behager.
Thi har da og jeg faaet mit Parti;
Han ved, con espressione
Jeg altid har sunget, og derfor skal
Min Sang nu mod Himmelen tone.
Saa syngte vi da, men husker vel paa,
Vi aldrig tør vorde tavse,
Selv Dommedag, naar den kommer en Gang,
Er ikkun en lille Pause.
Ja, stemmer nu op i Sjæle paa Jord,
Men vogter Jer for minuendo;
Lad bruse det gennem al Evighed,
Med Kraft i et vældigt crescendo!
Saa syngte vi Solen og Maanen ud,
Ned syngte vi Stjerners Vrimmel,
Saa syngte vi selve Tiden istaa
Og sammen Helved og Himmel.
Saa syngte vi Guddommens Throne i Kvag,
Vi syngte ham selver til Døde,
Til sidst vi syngte os selv saa ihjel
Og levende atter de Døde.

68. Kbhvn. Ikke daarlig.

59

Jeg vil ej dø

Jeg vil ej dø, jeg vil først mætte
Den Lyst til Liv, der i mig bor,
Jeg hendes Navn maa først forgjette,
Før jeg kan fly fra dunkle Jord
Jeg vil i hver en fager Kvinde
Kun hende nyde paa min Vej,
Kun saadan kan min Livslyst svinde,
Thi hun kun Livet er for mig.
Har da jeg til den sidste Tanke
Dig nydt, mit Hjertes fagre Mø,
Saa ved dit Navn mit Hjerte banke
Ej mere kan, - saa vil jeg dø.

67 eller 68. Kbhvn. Ikke god

Ellen

Er Elverpigens Ryg end hul,
Er hendes Barm dog fuld,
Og er end Ellen tankearm,

Er skjønt dog Haarets Guld,
Bor Troskab ej i hendes Barm,
Saa er dog Øjet smukt,
Og Læben gløder lige varm,
Er Hjertets Ild end slukt.

68? Rask.

Jeg kan ej sidde lig en heldig Fisker

Jeg kan ej sidde lig en heldig Fisker
Tryk i et Hjem og frydes ved min Skat;
60 Thi Perlen, som alt funkled' for mit Øje,
En Andens lykkelige Haand fik fat.
Men han, der fik den kan ej ret den skatte,
Han ser dens Glands og frydes ved dens Værd,
Han lader den i alskens Lysning spille,
Dog aldrig saa han end dens bedste Skjær.
Og kunde han sin Perle skue funkle
En Gang ved mine Øjnes stærke Skjær,
Han vilde sin i den ej mere kjende,
For ham den mistet havde da sit Værd

68. Ikke god

Asalis Have

Jeg stod ved Havens Gjærde
Med Haanden under Kind,
Med mine Lokker leged'
Den svale Aftenvind
Jeg lyttede til Klokken,
Der ringed' Solen ned,
Jeg stirrede paa Skyen,
Der over Himlen gled
Men Hjertet vugged' ikke
Paa Klokkens Tonestrøm,
Og Tanken dvæled' ikke
Ved Skyens Purpursøm.
Det var, som om mit Hjerte
Stod stille i mit Bryst,
Og Tanken søgte Hvile,
Fordi selv der var tyst.
61 De sidste Toner døde,
Og Skyens Bræm blev graa,
End stod jeg der og lytted,
End stod jeg der og saa.
Da bar imod mig Vinden
En Strøm af Rosenduft,
Da vaagnede mit Hjerte,
Da fik min Smerte Luft.
Da maalte atter Tanken
Det Tab jeg havde lidt,
Da risled' atter Blodet

Fra Hjertesaaret mit.
Jeg følte mig saa ene,
Forglemmt, forskudt, forladt,
Dog aned' jeg en Lysning
I mine Sorgers Nat.
Jeg hæved' mine Blikke,
Jeg bøjede mit Knæ,
Jeg folded' mine Hænder
I Havegjærdets Læ.
Da klang hinsides Gjærdet
Saa frejdig, let og klar
Den milde Barnelatter,
Som hun alene har.
Da krymped sig mit Hjerte,
Som higed det mod Død,
Og vilde Smertetoner
Sig over Læben brød
Da flygtede jeg hastigt
Langt, langt fra Haven bort
62 Og styrted' ind i Skoven
Mig som en jaget Hjort.

67 eller 68. Psychologisk rigtig.

Afsted min Baad!

Afsted min Baad, afsted min Baad
Ad Lidenskabens Strømme!
Dig styrer ingen Viljes Ror,
Hvorhen de vil, du svømme!
Afsted min Baad, afsted min Baad!
Længst Haabets Flag vi strøge,
Der findes ingen Havn for dig,
Hvor du kan Hvile søge.
Afsted min Baad, afsted min Baad!
Dig lyser ingen Stjerne,
Snart knuses du i Fossens Fald,
Det bruser i det Fjerne.

66 eller 67. ret god

Ønskerne

Saa sikker du stander, du mørkladne Borg
Med Volde og Gravene brede,
Med Broen optrukken og Porten tilstængt,
Ja sikker som Fjeldørnens Rede.
Og Vægteren vandrer paa Muren omkring
Aarvaagen, med spejdende Øje,
Med Landsen i Armen og Sværdet ved Lænd
Og vogter saa tro og saa nøje.
63 Dog ikke han mærker, hvor grandt han end ser,
At trods han saa stærkt monne stænge,
Saa let over Gravene, Volde og Mur

Der talløse Skarer sig trænge.
Ja ustandset iler det brogede Tog,
Saa tæt paa hinanden de følge,
Som Skyer, der jages af susende Storm,
Som ved Strandbredden Bølge paa Bølge.
De trænge sig ind til det signede Sted,
Hvor Signelil sødt monne sove,
Dog ikke de styrre den slumrende Mø,
Hvor Meget og Mangt de end vove.
En henover Lejet sig bøjer saa øm
Og minder den snehvide Pande,
En ændser alene de hvælvede Laag,
Der dække de drømmende Vande.
En leger med Lokkernes smidige Guld
Og En med Fingrene hvide,
En trykker sig til hendes rødmende Kind,
En drikker de Aandedrag blide.
En slynger sin Arm om den snehvide Hals,
En vil hendes Hjerteslag høre,
Helt mange sig trænge om Læben til Kys,
Flest hende dog sukke i Øre.
Men Vægteren vandrer paa Muren omkring
Aarvaagen, med spejdende Øje,
Med Landsen i Armen og Sværdet ved Lænd
Og vogter saa tro og saa nøje.

66 eller 67. God

64

Solnedgang

Signe, sig mig hvorfor skuer
Saa vemodig imod Himlen
Du med Taarer i dit Øje?
Signe, ser du paa de mørke
Skyers tavse, sære Flugt?
Signe, vid til disse Skyer
Ere vilde Aander bundne
Som paa disse Taagesnekker
Fare skulle vide, længe,
Længe indtil Dommens Dag.
Gjerne vilde de dem slippe,
Svinge sig til Gudens Throne,
Synge med i Jubelsangen,
Ikke fare tavse, stumme,
Lagt og nær den usle Jord
Naar sig Sol i Havet sænker,
Ile de imod dens Luer,
Ville brænde deres Skibe
For ej mere bundne fare,
Vil med Trods sig gjøre fri.
Solen tør dem ikke brænde,
Men medlidende forgylder
Den de sorte Taagesnekker,
Signe, denne rige Skjønhed
Er forgyldt Elendighed.
Signe, ser du paa min Pande
Ej et Mærke, som dig siger
At og jeg en Gang skal fare
Paa en dunkel Taagesnekke

Fjern fra Himmelborgens Fryd.
65 Signe, husk naar du en venlig
Sommerdag hernede vanker
Og en sortblaa Sky for Solen
Breder skummel Skygge om dig,
Signe, husk saa det er mig.

68. Vestervold Aften eller langs med St. Jørgens Sø. P. Kirkegaard kalder det det Bedste i Samlingen.
Godt.

Asali

Ene jeg sidder paa Grøftekanten,
Skjult under Hyldens duftende Hang,
Stirrer paa Græsset med Morgenduggen,
Hører med Vemod Asalis Sang.
Gjennem det aabnede Vindu' svinger
Alle de kjendte Toner sig ud,
Kjendte for Øret men ej for Hjertet, -
Asali er jo en Andens Brud
Kolde de bølge som Morgenluften,
Ej bryder Hjertets Sol sig deri,
Tonernes Farve er mat og blegnet,
Sangen er ikkun skjøn Melodi.
Har hendes Hjerte da mer ej Varme?
Kan det ej mer besjæle en Sang?
Er den da brudt nu, den stærke Sangbund,
Der gav din Sang dens magiske Klang?
Nej jeg fornemmer det nu med Bæven,
Ej tør du lade dit Hjertes Skjær
Falde henover de gamle Sange,
De kunde vorde en farlig Hær.
66 Ene jeg sidder paa Grøftekanten,
Skjult under Hyldens duftende Hang.
Flammerne har i mit Hjerte næret,
Asali, stærkt din kølige Sang.

68. ret god

Mod Dæmring

Afsted, før Solen tænder
De vestlige Skyer i Brand,
Før Natten Dæmring sender
Udover det tavse Land
Afsted fra dunkle Skove
Og rullende Bølgers Pragt,
Min Sjæl tør her ej vove
En Kamp mod Dæmringens Magt.
Afsted, jeg tør ej tøve
Alene her med mig selv,
Hvor ingen Stemme døve
Mon Suset af Minders Elv.
Afsted, thi Dæmringsstunden

Gi'r Minderne dobbelt Pragt
Og rejser fra Sjølegrunden
Hver Længsel i dobbelt Magt.
Afsted til blussende Kvinder
Og skummende Bægres Klang,
Der dræbes de gamle Minder
Ved Kys og jublende Sang.

68. Gurre Sø mod Dæmring. ret god

67

Signe

Saasart min Stemning stevner
Mod Lidenskabens Nat,
Jeg maa alene fare,
Af dig, min Sjæl, forladt.
Du bøjer ræd dit Hoved
Og lukker Øjet til,
Som Markens Leger fagre,
Naar Natten stunder til.
Frygt ikke Nattens Mørke,
Frygt ej dens stærke Lyn,
Thi Livets dunkle Gaader
Der klares for dit Syn.
Her ulmer mat kun Livet,
Som Gnist i Aske kvælt;
Der flammer det mod Himlen,
I alle Farver malt.
Her er du svag og bunden,
Der er du stærk og fri,
Der er med Baand, med Lænker
Og Skranker det forbi.
Der stiger du mod Himlen
Og ned i Dybets Skjød,
Der lever Aanden Livet,
Der aner den sin Død
Ser, Signe, i mit Øje
Du Ilden vild og stærk; -
Den er i Natten fostret,
Er Lidenskabens Værk;
68 Den er en Offerlue,
Der hver Gang, den er tændt,
Bestemt et Offer fordrer
I sine Flammer brændt.
Du, Signe, er det Offer,
Nu Luen favne vil;
Saa kom, jeg dine Øjne
Med Kys vil binde til.
Med mine hede Læber
Paa Barm bag Linets Bræm
Jeg kalder Amors Bue
I Rosenlinjer frem.
Nu er du Luen viet,
Den leger om dig alt,
Nu kommer Nattens Mørke,
Ved Tegnets Magt fremkaldt.

68. God.

Fred

Fred, du hulde Englelil
Med det stille Smil om Munde,
Kan du, Kjære, o saa vil,
At min Sjæl maa roligt blunde;
Dræb hver Uro i mit Bryst,
Al min Sorg og al min Lyst;
Ene Længsels stille Smerte
Leve lad du i mit Hjerte.
Let med Vemodstræk om Munde,
Hulde Engel, lad mig blunde,
Mens fra Mindets Verden strømme
Blidt min Moders Sange ømme.

6-? Ikke god, men nødvendig.

69

Ved Asalis Grav

Alle de voksende Skygger
Har vævet sig sammen til en,
Ensom paa Himmelen lyser
En Stjerne saa straalende ren,
Skyerne have saa tunge Drømme,
Blomsternes Øjne i Duggraad svømme,
Underligt Aftenvinden
Suser i Linden.
Slumrer du sødt nu dernede,
Du Herlige, Asali min,
Eller omslutter nu Kisten
Kun snehvide Dødningelin?
Ligger du her under Jord i Dvale,
Eller er hist du i Himlens Sale?
Sikkert sidder jeg ene,
Fjernt fra dig, Rene!
Sørgelig blev mig min Skjæbne,
Saalidet kun Lykken mig gav,
Hver Gang paa Livet jeg haabed',
Den gravede Haabet en Grav;
Vilde den nu dog mig Livet røve,
Førend jeg Vanviddets Nat faar prøve;
Lykke, mig læg, du hulde,
Snart under Mulde!
Findes der Himmel og Helved,
Du glædes i Himmerigs Sal,
Mig vil da Guddommen give
Vel Helvedes dybeste Kval;
Helved han har mig paa Jorden givet,
Jordeliv vorder kun Helvedslivet,
Dig skal jeg aldrig favne,
Evigen savne.
70 Kunde, - den Draabe tilbage
Af Haabets Hav ene jeg har, -
Døden til Intet mig gjøre,
O Dødsstund, hvor var du dog klar!
Maatte min Aand som et Sus fra en Vinge,

Som en hendøende Røst bortklinge
Intet som Indhold favne,
Intet mer savne!

68, ret god, men tung. Stemningen kraftig anslaaet.

Med store Tanker har jeg levet

Med store Tanker har jeg levet,
Og dybe Stemninger mig bar
Saatid til Aandens lyse Rige,
Hvor Sandhedssolen funkler klar.
Paa Skjønhedshavet har jeg vugget
Og lyttet til dets Vovers Klang,
Og Dybets fine, klare Perler
Jeg dristig hentet paa min Gang.
Rigt var mit Liv paa Sorg og Smerte,
Men og paa Fryd, selv i dets Kval,
Og blev jeg slaaet i dets Kampe,
Jeg vandt og Sejre paa dets Val.
Og dog, hvor gjerne veg jeg ikke
Min Plads i denne stolte Dands,
Og gav med Glæde Aandens Vælde
Bort for en Bondes sløve Sands.
O, hvilken Ro dog kun at tænke
Paa, hvad et søvnigt Blik kan se,
Hvad Værd ej har, værdifuldt finde
Og dumt ad Aandens Tale le;
71 Og saa tilsidst henslumre rolig
Med Drøm om Himlens Fryd og Mag,
Om Gjensyn med afdøde Koner
Og Haab om Søndag hver en Dag.

68. det sidst skrevne af Digtene. Godt [Indgaar ogsaa i *En Cactus springer ud.*]

Lad mig ej dø!

Lad mig ej dø en Dag, Naturen bader
Sig glad og lykkelig i Solens Glands,
Mens tusind' Fugle fro i Lunden juble,
Og Bølgen vugger sig i livsglad Dands,
Mens milde Vinde sprede Blomsters Duft,
Og ingen Sky gjør mørk den lyse Luft!
Det, som af Alting renest jeg har elsket,
Naturen med dens rige Liv og Pragt,
Hvis hemmeligste Aandedrag jeg fulgte,
En Elsker lig, ved Brudens Leje Vagt, -
Den skal ej smile ligegyldig fro,
Naar Afskedsstunden kommer for os to.
Lad mig ej dø, mens Dæmringssukket hæver
Sig fra Naturens angstomspændte Bryst,
Naar Vemodsdraget fødes paa dens Pande
Ved Mindet om de lyse Timers Lyst!
En Medlidstaare vil det synes klar,

Og stedse bedsk mig Medlidstaaren var.
Nej, lad mig dø en Høstnat vild og dunkel,
Naar Stormen farer over Hav og Land
Og hvirvler Løvet om i sære Kredse
Og slynger Bølgen fraadende mod Strand,
Naar Skyer stævne frem i sælsom Flugt,
Og hver en Stjerne er paa Himlen slukt!
72 Da kan jeg tro, at lydt Naturen jamrer
Og hyller sørgende sit Hoved til,
Og hvad med mig den hele Verden taber,
Jeg se i Skyernes det sære Spil;
Det er de Skikkelser jeg skulde fød,
Men som med mig nu dø den aarle Død

68. ret god

Herverts Død

Det var en herlig Sommernat
Med Efterskjær af Solens Glands,
Med Taageslør og Vovedands
Og Maanesølv paa Sø og Krat,
Med sagte Sus i Bøges Hang,
Med Lindeblomsters søde Duft,
Med Stjerneblink fra mørkblaa Luft
Og vaagen Fred paa Mark og Vang.
Men stille mægter ej Naturens Fred
Uroen i et fredløst Hjerte,
Dens milde Tavshed gjør kun dobbelt tung
Den mørke Uros vilde Smerte.
Flyet fra det drømmesvangre Leje,
Fast omklamret af sin Kummers Arm
Hververt ilte ad utraadte Veje,
Vakte vissent Løv til sagte Larm.
Op til Fortidsminders lyse Himmel
Stærk han for ved Phantasiens Magt,
Kasted' glad sig i den glade Vrimmel,
Nød i fulde Drag den milde Pragt.
73 Styrted' saa med Lynets Fart tilbage
I sin Jammers trøstesløse Favn,
Knust, men uden Smerteraab og Klage,
Kun med Vemod hvidskende et Navn.
Navnet løfted' fra ham Smertens Tynge,
Kaldte atter svundne Dage frem,
Lod paa Mindets Strøm igjen ham gyngede,
Gav for Livet atter ham en Drøm.
Atter saa for første Gang han hende,
Atter rakte hun sin Haand ham fro,
Atter var han lykkelig med hende,
Atter sang han lykkelig om To.
Brat sin Lykke saa igjen han briste,
Som han troed' mest den stærk og fast,
Blev mod Vanvid ved det tunge Miste
Atter dreven, Drømmen atter brast.
Feberhed paa Mossets bløde Tue
Sank han hen, til Døden træt og mat,
I sit Øje Livslysts hede Lue,
I sit Hjerte Tomheds dumpe Nat.
Nattens lune Vind imod ham førte
Blomsterduftes ætherlette Hav,

Phantasien, vakt derved, ham førte
Til hans Moders blomsterdækte Grav.
Bittre Smil om Læbens fulde Bue
Sig til stille Vemod slapped' snar,
Og for Øjets vilde Feberlue
Glimted' frem en Taare mild og klar.
For hans Øre lød hans Moders Sange,
Fro han lytted' til den kjendte Klang,
74 For hans Øje Barndomsminder mange
Kom og svandt i liflig Bølgegang.
Sangen voksede i Klang og Fylde,
Mere Liv og Farve lød deri,
Drømmen, der ham fordum mægted' trylle,
Var det, gjenfødt nu som Melodi.
Barndomsminderne, ved Sang betvungen,
Skifted' Ham og voksed' op i Magt,
Og af Glemsels mørke Nat opsungen
Stod hans Drømmeverdens lyse Pragt.
Store Blomsters farverige Kroner
Aabned' sig og spredte herlig Duft,
Underskønne, fulde, rige Toner
Klang fra Jord og Blomster og fra Luft.
Lys i stærke, brede Farvebølger
Styrtes sig fra Himmelbuen ned,
Fagre Mør, som ingen Klædning dølger,
Lægge sig ved klare Kilder ned
Frem imod ham gaar med aabne Arme
Drømmeidealet, længst forglemt,
Øjet tindrende af Liv og Varme,
Læben smilende med aandfuld Skjemt.
Op han fra det bløde Leje farer,
Ungdomssmilet lyser om hans Mund,
Ungdomsvarme Øjets Taage klarer,
Kinden blusser ungdomsfrisk og sund
Ind i Drømmekredsen raskt han springer,
Kysser, favner, trykker til sit Bryst,
Og med Skyggerne i Dands sig svinger,
Fylt af mægtig, overvættes Lyst.
75 Snart dog trættet han til Jorden segner,
Dødens Skjælven gennem Aarer gaar,
Ej dog Kindens friske Roser blegner,
Førend Hjertet mer i Bryst ej slaar,
Døende han strækker sine Hænder
For at favne, hvad han favned' nys,
Og det sidste Suk hans Barm udsender
Møder Drømmens Skygger med et Kys.

68. Juli begyndt, endt 25 September 1868 Kl. 1 Nat. Begyndelsen viser Haan mod Herverts sidste Sang. De gamle Drømme stige op af Graven og hente ham til sig (...).